

GRAMATYKA MATURALNA

Artykuły 100-102

100. Pytania bezpośrednie - pełny system

101. Tryb rozkazujący i zdania wykrzyknikowe

102. Liczebniki - cardinal, ordinal, fractions i decimals

Materiał do matury podstawowej i rozszerzonej

Teoria - pułapki - tłumaczenia - transformacje - zadania - odpowiedzi

Podstawa merytoryczna: Informator CKE 2024/2025 oraz standardowa gramatyka angielska. Objaśnienia, przykłady i ćwiczenia są autorskie.

Spis treści

- 100. Pytania bezpośrednie - szyk, WH-questions, subject questions i negative questions
- 101. Tryb rozkazujący i zdania wykrzyknikowe - imperatives, let's, what/how
- 102. Liczebniki - liczby, daty, ułamki, liczby dziesiętne, procenty i pułapki
- Źródła i uwagi po audycie CKE

100. Pytania bezpośrednie po angielsku - pełny system na maturę

Ustawienia SEO

Element	Treść
Tytuł SEO	Pytania po angielsku - szyk, WH-questions i subject questions - matura
H1	Pytania po angielsku - jak poprawnie tworzyć yes/no, WH- i subject questions
URL	/pytania-po-angielsku-matura
Fraza główna	pytania po angielsku matura
Meta description	Pytania na maturę: be, do/does/did, modale, WH-questions, subject/object questions, negative questions, przyimki i zadania.
ALT	Pytania po angielsku - szyk i zadania maturalne

Status w CKE

CKE wymienia zdania pytające zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym. W przykładach są pytania z be, do/does/did, czasami ciągłymi, have to, pytania z przyimkiem na końcu, pytania o podmiot oraz konstrukcje typu What is your room like? Na rozszerzeniu pojawia się także m.in. Who made you go there? Ten artykuł zbiera pytania bezpośrednie w jednym miejscu. Pytania pośrednie są już osobnym działem 81, a question tags - działem 82.

Najważniejsza idea

Najpierw znajdź operator. Potem ustaw: QUESTION WORD + OPERATOR + SUBJECT + VERB. Jeżeli pytasz o podmiot, zwykle nie stosujesz do/does/did.

1. Pytania z czasownikiem BE

Are you tired? - Czy jesteś zmęczony?

Where is Tom? - Gdzie jest Tom?

Why were they late? - Dlaczego się spóźnili?

Przy be nie dodajemy do/does/did. Sam czasownik be przechodzi przed podmiot.

Zdanie	Pytanie
She is ready.	Is she ready?
They were at home.	Were they at home?
Tom is working.	What is Tom doing?

2. Present Simple - DO / DOES

Do you like coffee?

Where does Anna work?

How often does Tom exercise?

Po does czasownik wraca do formy podstawowej: does she work, nie does she works.

3. Past Simple - DID

Did you see Kate yesterday?

When did the match start?

Why did they leave early?

Po did używamy V1: did he go, nie did he went.

4. Czasy z gotowym operatorem

Konstrukcja	Schemat pytania	Przykład
Present Continuous	am/is/are + subject + -ing	Are they waiting outside?
Past Continuous	was/were + subject + -ing	What were you doing?
Present Perfect	have/has + subject + V3	Have you ever been abroad?
Past Perfect	had + subject + V3	Had she left before you arrived?
Future Simple	will + subject + V1	When will you be ready?
Modal	modal + subject + V1	Can you help me?

5. WH-questions - o jaką informację pytamy?

Wyrażenie	Znaczenie / funkcja	Przykład
who	kto	Who did you meet?
what	co / jaki	What do you need?
which	który z ograniczonego wyboru	Which bus goes to the centre?
where	gdzie	Where are you going?
when	kiedy	When did it happen?
why	dlaczego	Why are you laughing?
how	jak	How did you get there?
whose	czyj	Whose bag is this?
how long	jak długo	How long have you lived here?
how often	jak często	How often do you travel?
how far	jak daleko	How far is the station?
how much/many	ile	How much time do we have?

6. WHAT vs WHICH

What pytamy o otwarty wybór. Which częściej sugeruje ograniczony zestaw możliwości.

What kind of music do you like?

Which of these two photos do you prefer?

7. WHAT ... LIKE?

What is your new teacher like? - Jaki jest twój nowy nauczyciel?

What was the hotel like? - Jaki był hotel?

Nie tłumaczmy tego dosłownie jako What does ... like? To drugie oznacza: co ktoś lubi.

8. Pytanie o dopełnienie - zwykła inwersja

Who did Tom invite? - Kogo Tom zaprosił?

Who jest tutaj dopełnieniem. Podmiotem jest Tom, więc potrzebujemy did.

9. Pytanie o podmiot - SUBJECT QUESTION

Who invited Tom? - Kto zaprosił Toma?

What happened? - Co się stało?

Who made you go there? - Kto zmusił cię, żebyś tam poszedł?

Jeżeli WHO/WHAT samo jest podmiotem, nie dodawaj do/does/did. Porównaj: Who called you? vs Who did you call?

Pytanie	Co jest pytane?	Budowa
Who called Anna?	podmiot	bez did
Who did Anna call?	dopełnienie	did + subject + V1
What broke the window?	podmiot	bez did
What did Tom break?	dopełnienie	did + subject + V1

10. Przyimek na końcu pytania

Who is this cake for?

What are you looking at?

Who did you go with?

Taki szyk jest naturalny w codziennym i neutralnym angielskim. Bardziej formalnie możliwe jest For whom is this cake?, ale na maturze nie trzeba na siłę przenosić przyimka na początek.

11. Pytania przeczące - negative questions

Don't you like coffee? - Nie lubisz kawy? / Naprawdę nie lubisz?

Isn't Anna coming with us? - Czy Anna nie idzie z nami?

Haven't you finished yet? - Jeszcze nie skończyłeś?

Takie pytania często wyrażają zaskoczenie, oczekiwanie określonej odpowiedzi albo chęć potwierdzenia informacji.

12. Pytania z HAVE TO, USED TO i innymi konstrukcjami

Do you have to work tomorrow?

Did you use to play football? - Czy kiedyś grywałeś w piłkę?

Are you going to apply for the job?

Would you like to join us?

13. Krótkie odpowiedzi

Do you drive? - Yes, I do. / No, I don't.

Have you finished? - Yes, I have. / No, I haven't.

Can Tom swim? - Yes, he can. / No, he can't.

W krótkiej odpowiedzi powtarzamy operator, a nie cały czasownik główny.

14. Pytania bezpośrednie vs pytania pośrednie

Bezpośrednie	Pośrednie
Where is Tom?	Do you know where Tom is?
When does the shop close?	Could you tell me when the shop closes?
Why did she leave?	I wonder why she left.

W pytaniu pośrednim część po where/when/why ma szyk twierdzący. Pełne omówienie: artykuł 81.

PODSTAWA - musisz znać

- be w pytaniu
- do/does/did
- pytania z czasami i modalami
- najważniejsze WH-words
- how much/many, how often, how long
- subject questions typu Who called?
- What ... like?
- przyimek na końcu pytania

ROZSZERZENIE - szczególnie ważne

- pewne rozróżnianie subject vs object questions
- negative questions i ich funkcja
- bardziej złożone pytania z perfect/modal structures
- pytania z konstrukcjami typu make somebody do
- świadome przechodzenie między pytaniem bezpośrednim a pośrednim

Najczęstsze błędy

NIE: Where she lives?

TAK: Where does she live?

NIE: Does Tom works here?

TAK: Does Tom work here?

NIE: Did you went there?

TAK: Did you go there?

NIE: Who did call you? [neutralne pytanie o podmiot]

TAK: Who called you?

NIE: What means this word?

TAK: What does this word mean?

NIE: How long do you live here? [jeśli od przeszłości do teraz]

TAK: How long have you lived here?

NIE: Where is the station? po Could you tell me...

TAK: Could you tell me where the station is?

PRAKTYKA

Zadanie 1 - zbuduj poprawne pytanie

1. you / like / this film

Odpowiedź: Do you like this film?

Dlaczego: Present Simple -> do.

2. where / Anna / work

Odpowiedź: Where does Anna work?

Dlaczego: 3. osoba -> does, czasownik work bez -s.

3. what / you / do / yesterday

Odpowiedź: What did you do yesterday?

Dlaczego: Past Simple -> did + V1.

4. how long / she / live / here

Odpowiedź: How long has she lived here?

Dlaczego: Sytuacja od przeszłości do teraz -> Present Perfect.

5. who / break / the window

Odpowiedź: Who broke the window?

Dlaczego: Who jest podmiotem, bez did.

6. who / Tom / invite

Odpowiedź: Who did Tom invite?

Dlaczego: Who jest dopełnieniem, więc did.

7. what / your new school / like

Odpowiedź: What is your new school like?

Dlaczego: Stała konstrukcja What ... like?

8. who / this present / for

Odpowiedź: Who is this present for?

Dlaczego: Naturalny przyimek na końcu.

Zadanie 2 - subject czy object question?

1. Someone called Anna. Zapytaj o osobę.

Odpowiedź: Who called Anna?

Dlaczego: Pytamy o podmiot.

2. Anna called someone. Zapytaj o osobę.

Odpowiedź: Who did Anna call?

Dlaczego: Pytamy o dopełnienie.

3. Something caused the problem.

Odpowiedź: What caused the problem?

Dlaczego: What = podmiot.

4. Tom bought something.

Odpowiedź: What did Tom buy?

Dlaczego: What = dopełnienie.

Zadanie 3 - popraw błędy

1. Where does she works?

Odpowiedź: Where does she work?

Dlaczego: Po does używamy V1.

2. Did he saw the message?

Odpowiedź: Did he see the message?

Dlaczego: Po did używamy V1.

3. Who did open the door? [neutralnie]

Odpowiedź: Who opened the door?

Dlaczego: Pytanie o podmiot nie wymaga did.

4. What does your teacher like? [znaczenie: jaki jest nauczyciel]

Odpowiedź: What is your teacher like?

Dlaczego: What ... like? opisuje cechy.

5. Could you tell me where is the station?

Odpowiedź: Could you tell me where the station is?

Dlaczego: Pytanie pośrednie ma szyk twierdzący.

Zadanie 4 - tłumaczenie

1. Jak często chodzisz na siłownię?

Odpowiedź: How often do you go to the gym?

Dlaczego: Present Simple.

2. Kto powiedział ci o spotkaniu?

Odpowiedź: Who told you about the meeting?

Dlaczego: Who = podmiot.

3. Komu powiedziałeś o spotkaniu?

Odpowiedź: Who did you tell about the meeting?

Dlaczego: Who = dopełnienie.

4. Jaki był hotel?

Odpowiedź: What was the hotel like?

Dlaczego: What ... like?

5. Z kim pojechałaś do Londynu?

Odpowiedź: Who did you go to London with?

Dlaczego: Przyimek może zostać na końcu.

6. Czy naprawdę nie widziałeś tej wiadomości?

Odpowiedź: Didn't you see that message?

Dlaczego: Negative question wyraża zaskoczenie.

MINI-TEST - PODSTAWA / ROZSZERZENIE

1. ___ you ever ___ to Ireland? (be)

Odpowiedź: Have you ever been to Ireland?

Dlaczego: Present Perfect.

2. Who ___ you to the party? (invite)

Odpowiedź: Who invited you to the party?

Dlaczego: Pytanie o podmiot.

3. Who ___ you ___ to the party? (invite)

Odpowiedź: Who did you invite to the party?

Dlaczego: Pytanie o dopełnienie.

4. What ____ your new boss ____?

Odpowiedź: What is your new boss like?

Dlaczego: Pytanie o cechy.

5. Popraw: Why you are laughing?

Odpowiedź: Why are you laughing?

Dlaczego: Be przechodzi przed podmiot.

101. Tryb rozkazujący i zdania wykrzyknikowe - Imperatives & Exclamations

Ustawienia SEO

Element	Treść
Tytuł SEO	Tryb rozkazujący i wykrzyknienia po angielsku - matura
H1	Imperatives i Exclamations - rozkazy, prośby, Let's, What i How na maturze
URL	/imperatives-exclamations-matura-angielski
Fraza główna	imperatives exclamations matura angielski
Meta description	Tryb rozkazujący i zdania wykrzyknikowe: do/don't, let's, please, will you, What a..., How..., błędy i zadania.
ALT	Imperatives i Exclamations - zasady maturalne

Status w CKE

CKE wymienia zdania rozkazujące i wykrzyknikowe na obu poziomach. Jako przykłady podaje m.in. Put the kettle on, Don't tell me what to do, Let's go there together, How nice of you! oraz What wonderful scenery! W tym materiale zbieramy te konstrukcje w jeden praktyczny system.

CZĘŚĆ A. IMPERATIVES - TRYB ROZKAZUJĄCY

Twierdzący imperative: V1. Przeczący imperative: DON'T + V1. Podmiot you jest zwykle niewypowiedziany.

1. Rozkaz, instrukcja, prośba - V1

Open the window.

Turn left at the traffic lights.

Please wait here.

Ta sama forma może być rozkazem, instrukcją albo prośbą. O funkcji decydują kontekst, please i intonacja.

2. Przeczenie - DON'T + V1

Don't touch it!

Don't be late.

Please don't forget to call me.

3. BE w trybie rozkazującym

Be careful.

Don't be afraid.

Be patient.

4. LET'S - propozycja dla grupy

Let's go for a walk. - Chodźmy na spacer.

Let's not argue about it. - Nie kłóćmy się o to.

LET'S + V1. Przeczenie: LET'S NOT + V1.

5. LET ME / LET HIM / LET THEM

Let me explain. - Pozwól mi wyjaśnić.

Let him speak. - Pozwól mu mówić.

Don't let them leave yet. - Nie pozwól im jeszcze wyjść.

To nie jest to samo co let's. Let's = propozycja obejmująca mówiącego. Let me/him/them = pozwolić komuś coś zrobić.

6. PLEASE - pozycja i przecinek

Please sit down.

Sit down, please.

Please don't open the window.

7. Imperative + question tag

Open the door, will you?

Don't be late, will you?

Let's start, shall we?

Pełny system question tags jest w artykule 82. Tutaj ważne jest połączenie trybu rozkazującego z will you oraz let's z shall we.

8. Emphatic DO w poleceniach - ROZSZERZENIE

Do sit down. - Proszę, usiądź / naprawdę usiądź.

Do be careful.

Do przed imperative może wzmacniać prośbę lub zachętę. Nie jest to zwykle pytające do.

9. Podmiot wyrażony w imperative - ROZSZERZENIE

You be careful!

Nobody move!

Podmiot może pojawić się dla kontrastu, nacisku lub wskazania adresata, ale standardowo jest pomijany.

CZĘŚĆ B. EXCLAMATIONS - ZDANIA WYKRZYKNIKOWE

WHAT + (A/AN) + adjective + noun! | HOW + adjective/adverb!

10. WHAT + A/AN + adjective + singular countable noun

What a beautiful day!

What an interesting idea!

What a difficult question!

11. WHAT + adjective + plural / uncountable noun

What wonderful scenery!

What lovely weather!

What beautiful flowers!

Przy rzeczowniku niepoliczalnym lub liczbie mnogiej nie dodajemy a/an.

12. HOW + adjective / adverb

How nice of you!

How beautiful!

How quickly time passes!

How well she sings!

13. WHAT vs HOW

Konstrukcja	Co po niej?	Przykład
What	grupa rzeczownikowa	What a lovely place!
How	przymiotnik lub przysłówek	How lovely! / How beautifully she sings!

14. Typowe gotowe wykrzyknienia

What a pity!

What a shame!

What a relief!

What luck!

How strange!

How amazing!

How nice of you!

15. Wykrzyknienie a pytanie

How beautiful she is! ma szyk oznajmujący w środku. Nie: How beautiful is she! jeśli celem jest wykrzyknienie. Drugie zdanie jest pytaniem: Jak piękna ona jest?

How beautiful she is!

What a great idea that was!

16. SO / SUCH - podobna funkcja, inna konstrukcja

The film was so good!

It was such a good film!

So/such zostały szerzej omówione w artykule 89. Warto rozpoznawać ich podobną funkcję emfatyczną, ale nie mieszać wzorów z What/How.

PODSTAWA - musisz znać

- V1 w poleceniach
- don't + V1
- be / don't be
- let's / let's not
- please
- What a/an + adjective + singular noun
- What + adjective + plural/uncountable noun
- How + adjective/adverb

ROZSZERZENIE - warto znać

- emphatic do w rozkazach
- wyrażony podmiot: You be careful!, Nobody move!
- bardziej subtelna funkcja tagów po imperative
- różnica między exclamation a pytaniem w szyku

Najczęstsze błędy

NIE: Don't to touch it.

TAK: Don't touch it.

NIE: Let's to go.

TAK: Let's go.

NIE: Let's don't argue.

TAK: Let's not argue.

NIE: What beautiful day!

TAK: What a beautiful day!

NIE: What a wonderful weather!

TAK: What wonderful weather!

NIE: How a nice surprise!

TAK: What a nice surprise! / How nice!

NIE: How beautiful is she! [wykrzyknienie]

TAK: How beautiful she is!

PRAKTYKA

Zadanie 1 - uzupełnij imperative

1. ____ the door, please. (close)

Odpowiedź: Close the door, please.

Dlaczego: Imperative = V1.

2. ____ late. (not / be)

Odpowiedź: Don't be late.

Dlaczego: Don't + V1, a V1 od be to be.

3. ____ a taxi. (let / us / take)

Odpowiedź: Let's take a taxi.

Dlaczego: Let us -> let's w propozycji.

4. ____ about it. (let / us / not / worry)

Odpowiedź: Let's not worry about it.

Dlaczego: Przeczenie po let's: not + V1.

5. ____ me explain. (let)

Odpowiedź: Let me explain.

Dlaczego: Let + object + V1.

Zadanie 2 - WHAT czy HOW?

1. ____ a beautiful view!

Odpowiedź: What a beautiful view!

Dlaczego: Rzeczownik singular countable -> What a.

2. ___ wonderful scenery!

Odpowiedź: What wonderful scenery!

Dlaczego: Scenery jest niepoliczalne.

3. ___ kind of you!

Odpowiedź: How kind of you!

Dlaczego: How + adjective.

4. ___ quickly she answered!

Odpowiedź: How quickly she answered!

Dlaczego: How + adverb.

5. ___ an amazing story!

Odpowiedź: What an amazing story!

Dlaczego: Rzeczownik story -> What an.

Zadanie 3 - popraw błędy

1. Don't to worry.

Odpowiedź: Don't worry.

Dlaczego: Po don't V1 bez to.

2. Let's not to go there.

Odpowiedź: Let's not go there.

Dlaczego: Po let's not V1.

3. What a beautiful weather!

Odpowiedź: What beautiful weather!

Dlaczego: Weather jest niepoliczalne.

4. How a difficult exam!

Odpowiedź: What a difficult exam!

Dlaczego: How nie łączy się tu z grupą rzeczownikową.

5. How nice is this place! [wykrzyknienie]

Odpowiedź: How nice this place is!

Dlaczego: W wykrzyknieniu nie robimy szyku pytającego.

Zadanie 4 - tłumaczenie

1. Nie dotykaj tego.

Odpowiedź: Don't touch it.

Dlaczego: Imperative negative.

2. Chodźmy gdzieś zjeść.

Odpowiedź: Let's go somewhere to eat.

Dlaczego: Let's + V1.

3. Pozwól mi spróbować.

Odpowiedź: Let me try.

Dlaczego: Let + object + V1.

4. Jaki piękny dzień!

Odpowiedź: What a beautiful day!

Dlaczego: What a + singular noun.

5. Jaka cudowna pogoda!

Odpowiedź: What wonderful weather!

Dlaczego: Weather uncountable.

6. Jak miło z twojej strony!

Odpowiedź: How nice of you!

Dlaczego: Stała konstrukcja.

MINI-TEST

1. ___ us start now. (let)

Odpowiedź: Let us start now. / Let's start now.

Dlaczego: Obie formy możliwe, skrót jest naturalny.

2. ___ make so much noise! (not)

Odpowiedź: Don't make so much noise!

Dlaczego: Don't + V1.

3. ___ a shame!

Odpowiedź: What a shame!

Dlaczego: Stałe wykrzyknienie.

4. ___ beautifully he plays!

Odpowiedź: How beautifully he plays!

Dlaczego: How + adverb.

5. Dodaj tag: Let's leave now, ___?

Odpowiedź: Let's leave now, shall we?

Dlaczego: Po let's standardowo shall we?

102. Liczebniki po angielsku - liczby, daty, ułamki i liczby dziesiętne

Ustawienia SEO

Element	Treść
Tytuł SEO	Liczebniki po angielsku - cardinal, ordinal, fractions, decimals - matura
H1	Liczebniki po angielsku - jak czytać liczby, daty, ułamki i liczby dziesiętne
URL	/liczebniki-angielski-matura
Fraza główna	liczebniki angielski matura
Meta description	Liczebniki na maturę: cardinal i ordinal numbers, daty, lata, hundred/thousand, ułamki, decimals, procenty, pieniądze i zadania.
ALT	Liczebniki po angielsku - liczby i daty na maturze

Status w CKE

Na poziomie podstawowym CKE wymienia liczebniki główne i porządkowe. Na poziomie rozszerzonym zakres obejmuje dodatkowo liczebniki ułamkowe i dziesiętne. W praktyce uczeń powinien też poprawnie odczytywać daty, lata, ceny, procenty i duże liczby, bo pojawiają się one naturalnie w tekstach, zadaniach i wypowiedziach.

1. Liczebniki główne - cardinal numbers

Liczba	Forma
0	zero / oh (w niektórych numerach)
1	one
11	eleven
12	twelve
13	thirteen
20	twenty
21	twenty-one
40	forty
100	one hundred / a hundred
1,000	one thousand
1,000,000	one million

2. -TEEN vs -TY - bardzo ważna wymowa i pisownia

-teen	-ty
thirteen	thirty
fourteen	forty
fifteen	fifty
sixteen	sixty
seventeen	seventy

eighteen	eighty
nineteen	ninety

W mowie akcent i kontekst pomagają odróżnić np. thirteen od thirty. W piśmie zwróć uwagę na forty - nie fourty.

3. Liczby złożone i łącznik

twenty-one

sixty-five

ninety-nine

W liczbach 21-99 (poza pełnymi dziesiątkami) standardowo używa się łącznika w zapisie słownym.

4. HUNDRED / THOUSAND / MILLION - bez -s po konkretnej liczbie

two hundred students

five thousand euros

three million people

Po konkretnej liczbie: two hundred, five thousand, three million - bez -s i bez of.

5. HUNDREDS OF / THOUSANDS OF / MILLIONS OF

hundreds of people - setki ludzi

thousands of tourists - tysiące turystów

millions of users - miliony użytkowników

Gdy nie podajemy dokładnej liczby, możliwe jest -s + of.

6. AND w dużych liczbach

one hundred and twenty-five

two thousand and ten

W brytyjskim angielskim and jest częste przed częścią dziesiątek/jedności. W amerykańskim bywa pomijane. Na maturze najważniejsza jest poprawność i spójność zapisu.

7. Liczebniki porządkowe - ordinal numbers

Liczba	Ordinal
1	first (1st)
2	second (2nd)
3	third (3rd)
4	fourth (4th)
5	fifth (5th)
8	eighth (8th)
9	ninth (9th)
12	twelfth (12th)
20	twentieth (20th)

21	twenty-first (21st)
32	thirty-second (32nd)

8. Daty

20 August 2026 - the twentieth of August, twenty twenty-six

August 20, 2026 - August the twentieth, twenty twenty-six

W zapisie brytyjskim często: 20 August. W amerykańskim: August 20. Przy mówieniu używamy zwykle liczebnika porządkowego.

9. Lata

Rok	Typowe odczytanie
1998	nineteen ninety-eight
2000	two thousand
2005	two thousand and five / twenty oh five
2012	twenty twelve
2026	twenty twenty-six

10. Dekady i stulecia

the 1990s - the nineteen nineties

the 21st century - the twenty-first century

Nie dodajemy apostrofu przed s w zwykłej nazwie dekady: 1990s, nie 1990's.

11. Ułamki - ROZSZERZENIE

Ułamek	Forma
1/2	a half / one half
1/3	a third / one third
2/3	two thirds
1/4	a quarter / one quarter
3/4	three quarters
1/5	one fifth
2/5	two fifths

Gdy licznik jest większy niż 1, mianownik zwykle ma liczbę mnogą: two thirds, three quarters, four fifths.

12. Ułamki mieszane

2 1/2 - two and a half

3 1/4 - three and a quarter

13. Liczby dziesiętne - ROZSZERZENIE

2.5 - two point five

0.75 - zero point seven five

3.141 - three point one four one

Po point cyfry czytamy pojedynczo: 4.26 = four point two six, nie four point twenty-six.

14. Procenty

25% - twenty-five percent

0.5% - zero point five percent

one in three students - jeden na trzech uczniów

Percent nie przyjmuje -s po liczbie: 20 percent, nie 20 percents.

15. Procent + of i zgodność czasownika

Seventy percent of the students are present.

Seventy percent of the water is clean.

Forma czasownika zależy od rzeczownika po of: students -> are, water -> is.

16. Ceny i pieniądze

£12.50 - twelve pounds fifty / twelve pounds and fifty pence

\$19.99 - nineteen dollars ninety-nine

€7.20 - seven euros twenty

W codziennej mowie często pomija się nazwę mniejszej jednostki, jeżeli kontekst ceny jest jasny.

17. Numery telefonów i zero

Cyfry w numerach zwykle czyta się pojedynczo. Zero może być zero albo oh, szczególnie w numerach i latach.

Powtórzoną cyfrę w brytyjskim angielskim można czasem powiedzieć double: 44 = double four.

18. Wiek i konstrukcje z łącznikiem

She is five years old.

She is a five-year-old girl.

a two-hour exam

a ten-kilometre walk

Przed rzeczownikiem w compound adjective używamy liczby pojedynczej: a five-year-old child, a two-hour lesson.

19. Miary, temperatura, dystans

2.5 kilometres - two point five kilometres

20 degrees Celsius - twenty degrees Celsius

1.8 metres tall - one point eight metres tall

20. ZERO, NIL, LOVE - specjalne konteksty

The score was two-nil. - wynik piłkarski 2:0

fifteen-love - tenis

To kontekstowe użycia liczebników. Nie są priorytetem gramatycznym, ale warto je rozpoznawać.

PODSTAWA - musisz znać

- cardinal numbers
- ordinal numbers
- duże liczby: hundred/thousand/million
- daty i lata
- liczby złożone i łącznik
- wiek i compound adjectives typu five-year-old

ROZSZERZENIE - dodatkowo

- fractions: half, third, quarter, two thirds
- decimals i point
- procenty i bardziej złożone dane liczbowe
- precyzyjne odczytywanie statystyk, miar i cen

Najczęstsze błędy

NIE: two hundreds people

TAK: two hundred people

NIE: five millions euros

TAK: five million euros

NIE: three quarter

TAK: three quarters

NIE: 2.45 = two point forty-five

TAK: two point four five

NIE: a five-years-old boy

TAK: a five-year-old boy

NIE: the 1990's

TAK: the 1990s

NIE: fourty

TAK: forty

NIE: twenty percents

TAK: twenty percent

PRAKTYKA

Zadanie 1 - zapisz słownie

1. 47

Odpowiedź: forty-seven

Dlaczego: Łącznik między dziesiątkami i jednościami.

2. 300

Odpowiedź: three hundred

Dlaczego: Po konkretnej liczbie hundred bez -s.

3. 2,500

Odpowiedź: two thousand five hundred / two thousand five hundred

Dlaczego: Thousand i hundred bez -s po liczbie.

4. 21st

Odpowiedź: twenty-first

Dlaczego: Ordinal -first na końcu.

5. 3/4

Odpowiedź: three quarters

Dlaczego: Licznik 3 -> plural quarters.

6. 4.27

Odpowiedź: four point two seven

Dlaczego: Po point cyfry osobno.

Zadanie 2 - popraw błędy

1. There were three hundreds people.

Odpowiedź: There were three hundred people.

Dlaczego: Po exact number: hundred bez -s.

2. It cost five millions euros.

Odpowiedź: It cost five million euros.

Dlaczego: Million bez -s po liczbie.

3. I drank two third of the bottle.

Odpowiedź: I drank two thirds of the bottle.

Dlaczego: Mianownik w liczbie mnogiej.

4. She is a six-years-old child.

Odpowiedź: She is a six-year-old child.

Dlaczego: Compound adjective ma singular forms.

5. The company grew by 15 percents.

Odpowiedź: The company grew by 15 percent.

Dlaczego: Percent bez -s.

Zadanie 3 - daty, lata i liczby

1. 2026

Odpowiedź: twenty twenty-six

Dlaczego: Typowy współczesny rok.

2. 1995

Odpowiedź: nineteen ninety-five

Dlaczego: Dzielimy na dwie pary.

3. 1st January

Odpowiedź: the first of January

Dlaczego: Ordinal w mowie.

4. the 1980s

Odpowiedź: the nineteen eighties

Dlaczego: Dekada bez apostrofu przed s.

5. 2 1/2

Odpowiedź: two and a half

Dlaczego: Liczba mieszana.

Zadanie 4 - tłumaczenie

1. Na koncercie było około trzech tysięcy osób.

Odpowiedź: There were about three thousand people at the concert.

Dlaczego: Three thousand bez -s.

2. Dwie trzecie uczniów zdało egzamin.

Odpowiedź: Two thirds of the students passed the exam.

Dlaczego: Fraction + of.

3. Cena wzrosła o 2,5 procent.

Odpowiedź: The price increased by 2.5 percent.

Dlaczego: Two point five percent.

4. To dwugodzinny egzamin.

Odpowiedź: It is a two-hour exam.

Dlaczego: Compound adjective: hour w singular.

5. Urodziła się 3 maja 2008 roku.

Odpowiedź: She was born on 3 May 2008.

Dlaczego: Data może być zapisana cyframi; w mowie third of May.

MINI-TEST

1. Complete: $1/3$ = one ____

Odpowiedź: one third

Dlaczego: Podstawowa forma ułamka.

2. Complete: $5/8$ = five ____

Odpowiedź: five eighths

Dlaczego: Mianownik plural.

3. Correct: forty-two

Odpowiedź: forty-two

Dlaczego: Pisownia forty.

4. Correct: a ten-years-old car

Odpowiedź: a ten-year-old car

Dlaczego: Singular w compound adjective.

5. Read 0.06

Odpowiedź: zero point zero six

Dlaczego: Po point cyfry osobno.

Źródła i uwagi po audycie CKE

- Centralna Komisja Egzaminacyjna, Informator o egzaminie maturalnym z języka angielskiego od roku szkolnego 2024/2025, sekcja 2.1 Zakres środków gramatycznych, szczególnie s. 40-41.
- CKE: na poziomie podstawowym liczebniki obejmują liczebniki główne i porządkowe; na rozszerzeniu dodatkowo ułamkowe i dziesiętne.
- CKE: zdania pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe są wymienione zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym. Przykłady obejmują m.in. How old are you?, Who invited you to the party?, Put the kettle on, Let's go there together, How nice of you! i What wonderful scenery!.
- R. Murphy, English Grammar in Use - wykorzystany pomocniczo do uporządkowania standardowych zasad budowy pytań i trybu rozkazującego. Objasnienia są sparafrazowane; przykłady i ćwiczenia w materiale są autorskie.
- Artykuł 100 nie zastępuje osobnych działów: Pytania pośrednie (81) i Question Tags (82). Zbiera natomiast pełną bazę pytań bezpośrednich, aby uczeń miał jeden punkt odniesienia dla szyku pytającego.
- Po tym pakiecie zakres podstawowych kategorii z tabeli CKE jest już niemal domknięty. Kolejne materiały powinny wynikać z końcowego audytu konkretnych konstrukcji rozszerzeniowych, a nie z dokładania tematów bez uzasadnienia.

Co dalej?

W następnym kroku warto uzupełnić konstrukcje, które CKE wymienia w sekcji bezokolicznikowej po stronie rozszerzonej, ale które nie zostały jeszcze omówione jako osobny system: be supposed to, be about to oraz bardziej szczegółowe konstrukcje perception + object + infinitive/-ing. Następnie można zrobić końcowy audyt całej serii 43-102 i przygotować mapę „co na podstawę / co na rozszerzenie”.